

Programmaplan iFoV

*Een programma gericht op de vertaling van het actieplan
Focus op Vakmanschap naar informatie en systemen*

Mei 2013

Inhoudsopgave

1	INLEIDING EN ACHTERGROND	4
1.1	Actieplan Focus op Vakmanschap	4
1.2	Waarom een programmaplan?	4
1.3	Opzet voor een programmaplan	5
2	ANALYSE ACTIEPLAN FOCUS OP VAKMANSCHAP	6
2.1	Hoofd- en operationele doelstellingen	6
2.2	Landschap aan acties en projecten	7
2.3	Clustering thema's binnen het programma iFoV	7
2.4	Flankerende activiteiten.....	8
2.5	Referentie en verantwoording	8
3	INRICHTING PROGRAMMA IFOV	10
3.1	Doelstelling.....	10
3.2	Regiegroep	10
3.3	Organisatie	11
3.4	Besturing	12
3.5	Werkwijze.....	13
3.6	Financiering	14
4	VERTREKPUNT Q1 2013: THEMA'S EN FLANKERENDE ACTIVITEITEN	15
4.1	Examinering.....	15
4.2	Kwalificatiestructuur	15
4.3	Onderwijstijd	16
4.4	Studieloopbaaninformatie (in-, door-, en uitstroom)	17
4.5	Bekostigingsinformatie.....	18
4.6	Benchmark / MBO Transparant.....	18
4.7	Macrodoelmatigheid	19
4.8	Professionalisering	20
4.9	Bedrijfsvoering	20
4.10	Flankerende activiteiten.....	21
5	ACTIVITEITEN PER THEMA 2013.....	23
5.1	Examinering.....	23
5.2	Kwalificatiestructuur	24
5.3	Onderwijstijd	24
5.4	Studieloopbaaninformatie (in-, door-, en uitstroom)	25
5.5	Bekostigingsinformatie.....	25
5.6	Benchmark / MBO Transparant.....	26
5.7	Macrodoelmatigheid	27
5.8	Professionalisering	27

5.9	Bedrijfsvoering	28
5.10	Flankerende activiteiten.....	28
5.11	Planning 2013.....	30
	BIJLAGEN.....	31

1 Inleiding en achtergrond

1.1 Actieplan Focus op Vakmanschap

Het actieplan "Focus op Vakmanschap"¹ geeft voor de komende jaren richting aan de sector MBO. Het is een plan gericht op verbetering van het MBO, door het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs, vereenvoudiging van het stelsel en een efficiëntere en betere bedrijfsvoering.

Uit het actieplan mbo 'Focus op Vakmanschap 2011 - 2015':

Het kabinet wil dat alle mboinstellingen goed presteren. Daarvoor dient dit Actieplan mbo 'Focus op Vakmanschap 2011-2015'. Aan het eind van deze kabinetsperiode wil het kabinet de volgende doelen hebben bereikt:

- In het mbo ligt de focus op goed, initieel beroepsonderwijs voor jongeren. Een diploma dat een solide basis biedt voor werk of doorstroom naar een hoger opleidingsniveau is het belangrijkste doel. Mboinstellingen leveren ieder hun aandeel in het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters tot 25.000 in 2016. Het kabinet scheidt de randvoorwaarden door de complexiteit van het bvestelsel te verminderen.*
- De besturing en de bedrijfsvoering van alle instellingen zijn op orde. Leerlingen worden uitgedaagd een prestatie te leveren waarop ze trots kunnen zijn. Daarvoor ontvangen ze voldoende onderwijstijd, les van professionele docenten, degelijke onderwijsprogramma's en examens.*
- Het beroepsonderwijs is competitief met het algemeen vormend onderwijs. Aan het eind van deze kabinetsperiode wil ik dat deze route naar vakmanschap beter gewaardeerd wordt door jongeren en ouders. Meer jongeren kiezen voor het beroepsonderwijs, omdat de economie niet alleen wetenschappers en managers nodig heeft om economisch voorop te blijven lopen! Instellingen krijgen aan het eind van deze kabinetsperiode van studenten een dikke zeven als rapportcijfer.*

In hoofdstuk 2 zijn de hoofddoelstellingen, operationele doelstellingen en maatregelen kort uiteen gezet.

1.2 Waarom een programmaplan?

Vrijwel geen van de doelstellingen van het actieplan kan worden bereikt zonder een adequate invulling van informatie-uitwisseling en de inzet van ICT. Veel van de aangekondigde maatregelen en ontwikkelingen leiden immers tot meer of minder ingrijpende wijzigingen in de informatiehuishouding binnen de instelling en hebben gevolgen voor de informatie-uitwisseling tussen instellingen onderling en/of met de overheid. Belangrijke vraagstukken die hieruit naar voren komen, kunnen instellingen niet altijd individueel oplossen en vragen gezamenlijke actie (bijvoorbeeld impact wijziging kwalificatiedossiers). Hierin spelen landelijke organisaties zoals MBO Raad, DUO, SBB en Kennisnet een belangrijke rol. Andere maatregelen vergen van instellingen de nodige inspanning waarbij zij ondersteuning nodig hebben om het binnen de gestelde tijdsdoelstellingen op te lossen. En bij sommige maatregelen is nog onvoldoende duidelijk welke impact het überhaupt heeft op de informatiehuishouding binnen instellingen. Daarom is door saMBO-ICT dit

¹ Ministerie van OCW (2012), Actieplan mbo 'Focus op Vakmanschap 2011-2015'

programmaplan iFoV opgezet, verwijzend naar “Focus op Vakmanschap , vertaling naar informatie en systemen”.

1.3 Opzet voor een programmaplan

Het saMBO-ICT programma iFoV richt zich op de vertaling van het actieplan naar informatiehuishouding en informatiesystemen, beiden belangrijke voorwaarden om de beoogde doelstellingen van het actieplan te behalen. Voorafgaand aan het opstellen van dit programmaplan is een houtskoolschets gemaakt en verwerkt in een ‘opzet voor een programmaplan’. Op basis van deze uitkomsten van een bijeenkomst op 27 juni 2012 – met betrokkenheid van OCW (directies Bve en Kennis), DUO, Inspectie, Kennisnet, saMBO-ICT en instellingen – zijn zestien onderwerpen geïdentificeerd welke gezamenlijk het aandachtsgebied vormen van iFoV. Het betreft de volgende zestien onderwerpen te verdelen binnen 3 clusters:

ONDERWIJSINHOUD	UITWISSELING INSTELLINGEN-OVERHEID	UITWISSELING ONDERWIJSSECTOREN
Onderwijstijd & ICT	Opleidingsdomeinen	Studievoortgang
Early warning onderwijstijd	Aanmelden en inschrijven	Terugkoppeling HO en arbeidsmarkt
Kwalificatiedossiers	VAVO	Keten VMBO-MBO-HBO
Doelmatigheid	Bekostigingsmethodiek	Verbeteren benchmark
Examinering	Passend onderwijs	
	VSV	
	Uitwisseling examengegevens	

Op basis van deze zestien onderwerpen is vervolgens onderstaand programma besproken, ingericht en uitgewerkt met meerdere partijen, namelijk:

- Ministerie OCW – Directie BVE;
- MBO-Raad;
- DUO;
- Kennisnet;
- SBB;
- MBO15;
- Instellingen (via een klankbordgroep).

2 Analyse actieplan Focus op Vakmanschap

Het actieplan Focus op Vakmanschap kent een drietal hoofddoelstellingen en achttal operationele doelstellingen. Een flink aantal maatregelen als onderdeel van de operationele doelstellingen zijn in de opzet tot een programma iFoV voorzien. Hieronder worden de hoofddoelstellingen, operationele doelstellingen en maatregelen kort uiteen gezet en zij zijn visueel in de bijlage opgenomen.

2.1 Hoofd- en operationele doelstellingen

Doelstelling 1: Verhogen kwaliteit beroepsonderwijs

Uit het actieplan: *“In het mbo zit een diverse groep studenten. Een deel van de studenten wil een vak leren en aan het werk gaan. Een ander deel is van plan om door te stromen naar het hoger beroepsonderwijs. Bij doorstromers ligt de nadruk meer op de kernvakken, terwijl andere studenten de vaardigheden van hun toekomstige vak vooral in de praktijk moeten oefenen. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat leerstijlen van studenten variëren per sector, opleiding en niveau. Tot slot willen studenten een duidelijke structuur en begeleiding door de instelling, gevarieerde werkvormen en duidelijke beoordelingen..”*

Daarbij zijn de volgende subdoelstellingen en maatregelen meegegeven:

- Meer onderwijstijd, betere examens en professionele docenten
 - Intensiveren en verkorten opleidingen
 - Betere examens en invoering CE Nederland en rekenen o.b.v: referentieniveaus ne/re
 - Professionaliseren docenten
- Verminderen van kwalificaties en opleidingen
 - Wijziging en vereenvoudiging kwalificatiestructuur
 - Regionaal aanbod aan opleidingen ofwel macrodoelmatigheid
 - Samenwerking vmbo, mbo en hbo

Doelstelling 2: Vereenvoudiging van het BVE-stelsel

Uit het actieplan: *“Om de complexe opgave van het bve stelsel te vereenvoudigen kiest het kabinet voor een heldere afbakening van het stelsel door: beëindiging van de drempelloze instroom voor mbo niveau 2, een heldere positionering van niveau 1 in het stelsel, centralisatie van het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) en invoering van een leeftijdsgrens voor bekostigd beroepsonderwijs² en vavo.”*

Daarbij zijn de volgende maatregelen meegegeven:

- Beëindiging drempelloze instroom in mbo niveau 2
- Entreeopleidingen (inschrijving, bindend studieadvies)
- Vavo onder aansturing van het Rijk

² De leeftijdsgrens is later vervallen.

Doelstelling 3: Besturing en bedrijfsvoering op orde

Uit het actieplan: *“Goede prestaties van een deel van de instellingen tonen aan dat bve-instellingen wel degelijk bestuurbaar zijn. Een stelwijziging is niet nodig. Het kabinet neemt de volgende maatregelen om de besturing en bedrijfsvoering te verbeteren.”*

Daarbij zijn de volgende maatregelen meegegeven:

- Besturing en bedrijfsvoering door de instelling
- Intern toezicht van de instelling
- Besturing, bekostiging en toezicht door de overheid

2.2 Landschap aan acties en projecten

De beoogde doelstellingen en maatregelen zijn divers en kennen betrokkenheid van een waaier aan partijen. Het huidige landschap van acties en projecten per betrokken partij laat, na analyse en gesprekken in het veld, een flinke verscheidenheid zien in fase van concreetheid. In de bijlage is het landschap in een overzicht weergegeven. Niet elk project of activiteit verkeert in dezelfde mate van concreetheid als het gaat om duidelijkheid t.a.v. consequenties op het vlak van informatievoorziening en ICT. Op sommige vlakken liggen de discussies nog sterk in de beleidsmatige sfeer, op andere is het zaak om helder te maken welke uitwerkingen of ondersteuning richting instellingen t.b.v. implementatie nodig zijn. Soms lijkt de verantwoordelijkheid voor het betreffende project duidelijk te zijn toegewezen aan één partij en is redelijk inzichtelijk wat er wanneer moet gebeuren, in andere gevallen is dat (nog) niet het geval.

2.3 Clustering thema's binnen het programma iFoV

De ordening van de zestien onderwerpen in de opzet voor een programmaplan FoV – “Vertaling naar informatie en systemen” blijkt, na analyse en gesprekken met betrokken organisaties, niet eenvoudig aan te sluiten op de discussies en lopende activiteiten en projecten in het veld. De eigen herkenbaarheid van iFoV, maar ook het bewaken van aansluiting wordt daardoor bemoeilijkt. Om de herkenbaarheid en aansluiting met het veld te borgen wordt binnen iFoV daarom een clustering aangebracht naar negen in het veld herkenbare thema's:

Examinering	Macrodoelmatigheid
Kwalificatiestructuur	Benchmark / MBO Transparant
Onderwijstijd	Professionalisering
Studieloopbaaninformatie (In-, door- en uitstroom)	Bedrijfsvoering
Bekostigingsinformatie	

Elk van de negen thema's bevindt zich in een andere fase van concreetheid en vraagt daarom een andere aanpak binnen het programma iFoV. De fase per thema is in hoofdstuk 4 verder uitgewerkt.

2.4 Flankerende activiteiten

Naast de negen thema's worden ten behoeve van de realisatie van het programma gericht aandacht besteed aan een tweetal flankerende activiteiten.

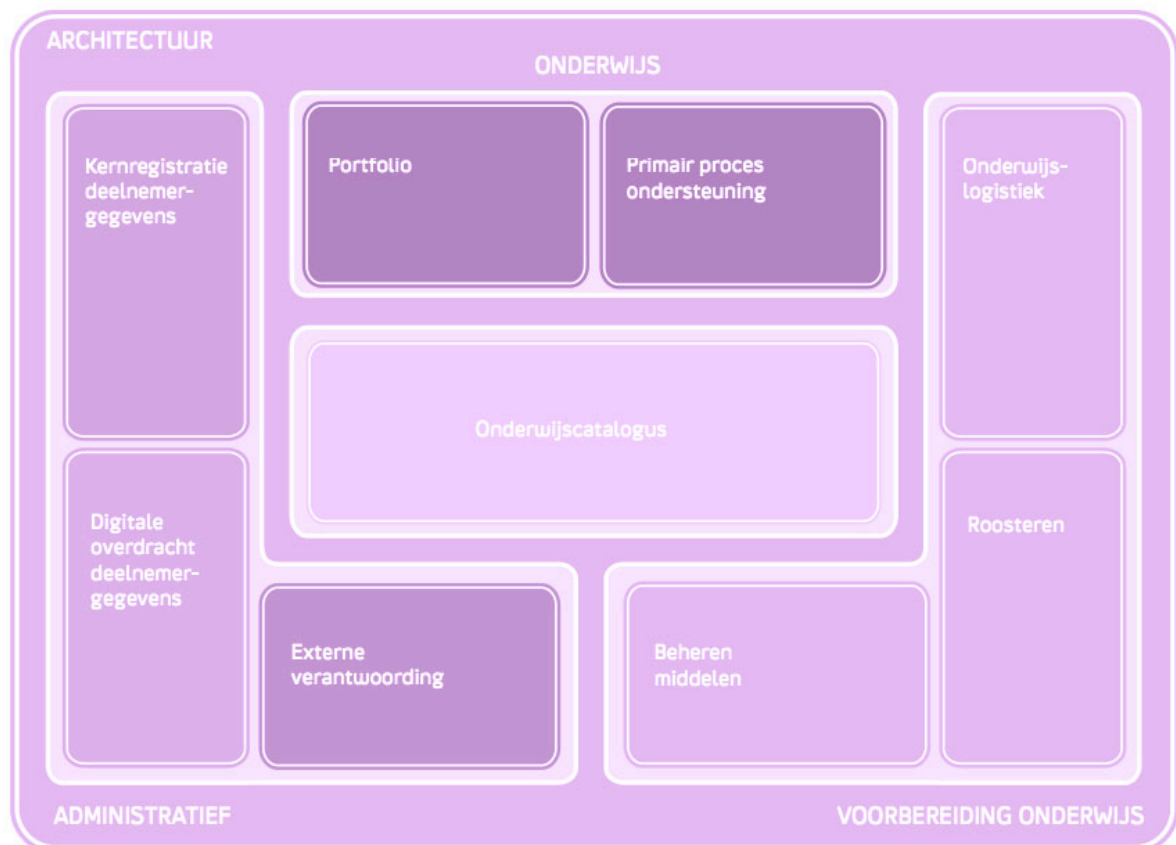
Deze activiteiten borgen dat niet enkel inhoudelijk de vertaling van het actieplan naar informatie en systemen wordt gemaakt, maar ook aandacht wordt besteed aan aspecten die belangrijk zijn voor een soepele implementatie. De twee flankerende activiteiten hebben interactie met de verschillende acties onder de negen thema's.

Daarnaast is het uitermate belangrijk dat door uitvoering van deze flankerende activiteiten, instellingen en leveranciers in staat gesteld worden om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, vragen en behoeften, mede invulling geven aan de activiteiten die onder genoemde thema's van het programma uitgevoerd gaan worden. Het programma dient immers ter ondersteuning van de realisatie van FoV binnen de instellingen. Het programma is daarom gebaat bij een adequate vraagsturing vanuit de instellingen. Zeker nu nog niet alle maatregelen concreet zijn, maar naar verwachting wel binnenkort zullen worden.

Bewustwording instellingen	Leveranciers

2.5 Referentie en verantwoording

Een fundament van werken is voor saMBO-ICT het architectuurmodel van Triple A dat hieronder is weergegeven.

In het model zijn de verschillende hoofdprocessen van een MBO instelling uitgewerkt tot op het niveau van use-cases. Deze referentiestructuur wordt gebruikt bij het in kaart brengen van impact van beleid op deze processen. Bijvoorbeeld kan worden nagegaan in welke processen en systemen de wijziging van de kwalificatiestructuur impact zal hebben. In deze situaties bewijst zich deze gedragen referentie. In een goed toegankelijke wiki is deze structuur vastgelegd (<http://triplea.sambo-ict.nl/>).

Bij opdrachten die worden verstrekt in dit programma, is het gebruik van de Triple A een verplichting.

Doormiddel van een plot op dit model, wordt bij de start/projectopdracht van een programma-activiteit de scope ervan duidelijk gemaakt.

Waar nodig worden na oplevering van de projectresultaten, datadefinities, processen en systeemtoepassingen nader aangepast in de wiki.

3 Inrichting programma iFoV

3.1 Doelstelling

ICT is geen doel op zich, het gaat bij de inzet van ICT om het leveren van betere kwaliteit wanneer deze slechts behaald kan worden wanneer de systeem- en informatiekant voldoende is ingevuld. Het programma iFoV is dan ook opgericht om een bijdrage te leveren aan de beoogde doelstellingen van het actieplan Focus op Vakmanschap, het is geen doel op zich. Het programma richt zich op de ondersteuning van MBO-instellingen, waarbij de MBO-student uitdrukkelijk diegene is die uiteindelijk moet profiteren van het programma.

Het programma iFoV heeft als doel:

De consequenties van het actieplan Focus op Vakmanschap op het vlak van informatie en systemen voor MBO-instellingen inzichtelijk maken en te komen tot een samenhangend ondersteuningsaanbod voor instellingen bij de implementatie van het actieplan.

Nadrukkelijk staat binnen het programma iFoV niet de wenselijkheid van het actieplan Focus op Vakmanschap centraal, maar de uitvoering.

3.2 Regiegroep

De regiegroep richt zich op de voortgang van de negen thema's en neemt initiatief over mogelijke (gezamenlijke) acties, benodigd om de doelstelling van het programma iFoV te borgen en te faciliteren. De acties en projecten in het veld kennen (grote) onderlinge afhankelijkheden, daarom worden in de regiegroep de mogelijke consequenties van het actieplan voor het mbo-veld besproken en gezocht naar de juiste afstemming tussen de betreffende verschillende acties en projecten in het veld. Dat betekent dat overige ontwikkelingen die niet te relateren zijn aan deze specifieke scope, buiten dit programma en daarmee buiten de regiegroep worden geplaatst.

Belangrijk uitgangspunt is dat partijen in de regiegroep blijven acteren vanuit hun eigen rol, verantwoordelijkheden en de bestaande sturingslijnen zoals die met partijen bestaan. De regiegroep doorkruist deze sturingslijnen niet.

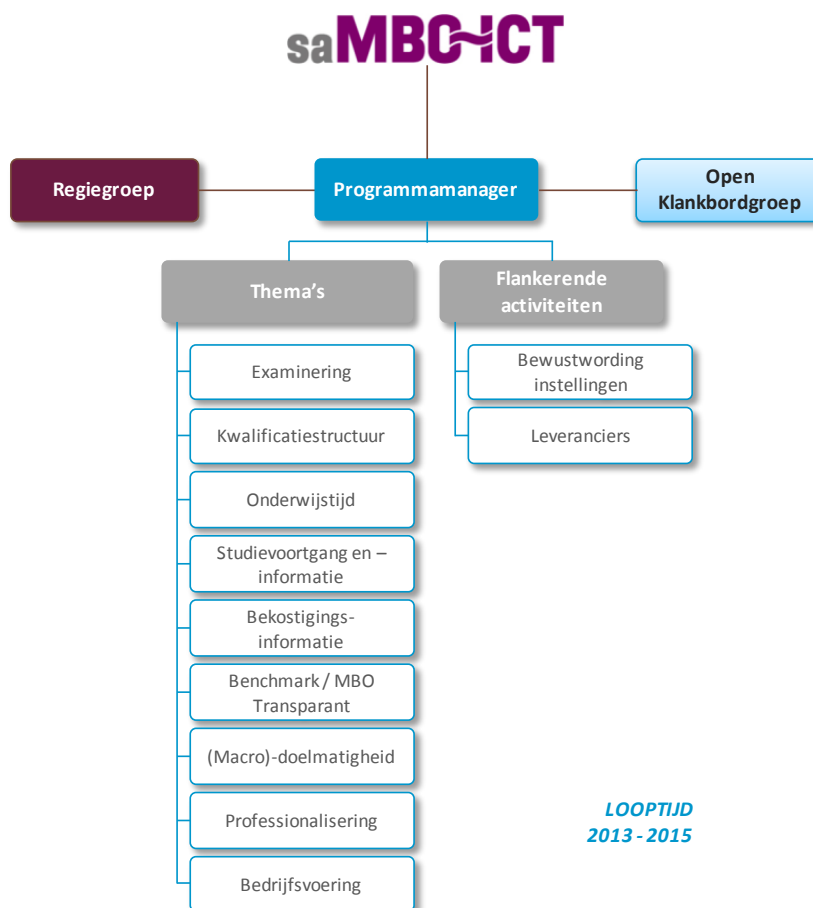
De regiegroep kent de volgende bezetting:

- Ministerie OCW – Directie BVE – Kasper Weekenborg – Voorzitter
- Ministerie OCW – Directie BVE – Rianne Ulrich
- Ministerie OCW – Directie BVE – Roy Tjoa
- DUO – Paul Kuyt
- DUO – Godelieve Broeklander
- DUO – Komal Habib
- MBO-Raad – Pierre Veelenturf
- saMBO-ICT – Jan Bartling
- saMBO-ICT – Paul van Uffelen – Secretaris

Ongeveer elke twee maanden wordt een regiegroep georganiseerd. De regiegroep kent een vaste agenda waarin de negen thema's centraal staan. SaMBO-ICT faciliteert de regiegroep en daartoe worden de agenda en benodigde stukken door de regiesecretaris voorbereid.

3.3 Organisatie

Het programma iFoV is onderdeel van saMBO-ICT en staat daarmee nadrukkelijk ook onder aansturing van saMBO-ICT. Het opereert echter niet los van het veld en is er op gericht geen overlappende werkzaamheden te starten. Middels een regiegroep (met daarin deelnemers van OCW, DUO, MBO-Raad en saMBO-ICT) en een klankbordgroep (met vertegenwoordigers van mbo-instellingen) is de aansluiting met de meest relevante actoren geborgd. In beide groepen worden de consequenties van het actieplan voor het veld, in relatie tot informatie en systemen, besproken en waar mogelijk en nodig vertaald in gezamenlijke acties of acties per organisatie.

Het programma kent een doorlooptijd van 3 jaar dat is gestart op 1 januari 2013 en loopt tot en met 31 december 2015.

3.4 Besturing

Het programma staat onder aansturing van saMBO-ICT, wordt bestuurd door een programmamanager en kent ondersteuning van een regiegroep en een klankbordgroep.

Programmamanager

De programmamanager draagt zorg voor de monitoring, coördinatie en communicatie. De programmamanager kent de volgende taken:

- Creëert overzicht / houdt ontwikkelingen bij (monitoring)
- Coördineert samenhang tussen verschillende initiatieven
- Draagt zorg voor communicatie naar instellingen en overige stakeholders
- In de rol van regiesecretaris – bereidt regiegroep voor op basis van voortgang / monitor
- Doet voorstellen voor concrete projecten
- Handelt waar nodig zelf in de uitvoeringsrol

Open klankbordgroep

De open klankbordgroep is opgezet om met de instellingen de lopende en voorgenomen acties in dit programma af te stemmen en de inhoud te toetsen. Dit programma kan namelijk alleen doelgericht uitgevoerd worden als de scholen geïnformeerd en betrokken zijn. Het is belangrijk dat zij input geven aan de discussie en voorgenomen acties en dat hun rol daarin concreet kan worden bepaald. Instellingen worden daarbij gestimuleerd tot en gefaciliteerd in het samenwerken aan oplossingen, implementaties en systeemaanpassingen. Tevens worden scholen middels deze klankbordgroep in de gelegenheid gesteld om van elkaar te leren, zodat zoveel mogelijk wordt voorkomen dat instellingen zelf het wiel opnieuw moeten uitvinden.

De klankbordgroep staat open voor alle instellingen en zal vier keer per jaar bijeen worden gebracht. Wanneer nodig en mogelijk zal, gelet op het belang van dit programma, in andere (al dan niet) door saMBO-ICT georganiseerde bijeenkomsten ruimte worden ingebouwd in het programma.

Gebruikersgroepen

Er zijn meerdere gebruikersgroepen actief, veelal gericht op het gebruik van een specifieke applicatie. Aangezien veel van de projecten en acties vanuit dit programma (grote) raakvlakken (gaan) hebben met de onderwerpen op de agenda van deze gebruikersgroepen, zal wanneer nodig in de gebruikersgroepen de relevante informatieoverdracht, afstemming en mogelijke uitwerking plaatsvinden. De gebruikersgroepen worden expliciet betrokken bij de impactanalyses op de verschillende systemen die worden uitgevoerd onder de verschillende thema's.

SaMBO-ICT heeft ook contact met leveranciers van ICT-diensten en –producten in het mbo-veld. Ook voor hen geldt dat de uitvoering van het actieplan Focus op Vakmanschap consequenties met zich meebrengt. Deze consequenties hebben al dan niet direct impact op de systemen en informatiehuishouding van instellingen. Daarom zal ook met leveranciers de voortgang en de consequenties van dit programma worden besproken. Zo blijven ook leveranciers aangehaakt op de meest recente ontwikkelingen in het veld en andersom instellingen bij de ontwikkelingen in leveranciersland.

Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheden zijn als volgt verdeeld:

Verantwoorde- lijkheden	saMBO-ICT (opdrachtgever)	Programma- manager	Regiegroep	Projectleden (opdrachtnemers)	Klankbordgroep (instellingen)	Leveranciers
Coördinatie		X				
Advisering	X	X	X		X	X
Uitvoering		X	X	X	X	
Besluitvorming	X					
Monitoring		X				

3.5 Werkwijze

Activiteiten

Om de doelstelling van het programma te realiseren richt het programma iFoV zich op negen thema's, zoals aangegeven in hoofdstuk 2. Elk van deze thema's kent zijn eigen set aan stakeholders en eigen concreetheid en dynamiek. Daarmee zal voor elk thema een specifieke keuze moeten worden gemaakt in de te nemen activiteiten.

Voor elk thema is te bepalen in welke van grofweg drie fases het zich bevindt, waarop vervolgens een keuze gemaakt kan worden in de specifiek uit te voeren handeling:

1. **Beleidsdiscussie:** saMBO-ICT zal de voortgang monitoren, geïnformeerd blijven en invloed uitoefenen op de uitvoeringsaspecten. Bijvoorbeeld door het uitvoeren van een impactanalyse kan in een vroeg stadium helder worden gemaakt welke uitvoeringsconsequenties een mogelijke maatregel heeft.
2. **Uitwerking:** saMBO-ICT zal de uitwerking actief ondersteunen. Bijvoorbeeld door een deelproject voor haar rekening te nemen en zo bij te dragen aan realisatie.
3. **Implementatie:** saMBO-ICT zal de implementatie (t.b.v. instellingen) ondersteunen door bijvoorbeeld implementatieondersteuning te bieden. Of door mogelijk een stimuleringsmaatregelen beschikbaar te stellen.

Uitbreiding en overlap

Waar nodig wordt het programma uitgebreid met thema's/projecten gedurende de looptijd van het programma. Dit is afhankelijk van ontwikkelingen in het veld.

Belangrijk is tevens dat informatievraagstukken in relatie tot elkaar worden opgelost, dus niet geïsoleerd per onderwerp. Zo heeft bijvoorbeeld een project rondom kwalificatiedossiers direct impact op het aanmelden en inschrijven. Wanneer nodig zal deze link gelegd worden en opgenomen worden in concrete activiteiten onder een van de thema's.

Monitoring

De acties en projecten voortkomend uit het actieplan Focus op Vakmanschap worden uitgevoerd door verschillende partijen in het mbo-veld, kennen verschillende tijdslijnen en kennen soms onderlinge

raakvlakken. De projecten die binnen het programma iFoV daar op aansluiten kennen eenzelfde dynamiek. Om overzicht en samenhang in deze projecten te creëren en tevens richting te kunnen geven zal de programmamanager deze projecten monitoren en waar nodig zich inspinnen om deze op elkaar af te stemmen. Op deze wijze kunnen instellingen goed geïnformeerd worden en waar nodig vroegtijdig worden geholpen zich voor te bereiden op implementatie.

Samen met de betrokkenen partijen (per thema) zal de programmamanager periodiek de voortgang inventariseren en de uitgangspunten bewaken.

Communicatie

De resultaten en de voortgang van het programma worden consequent en eenduidig gecommuniceerd richting de instellingen, daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande en bewezen kanalen, maar worden indien nodig ook nieuwe producten ontwikkeld. De programmamanager zal de communicatie in afstemming met partijen in het veld vormgeven en deze beschikbaar maken.

3.6 Financiering

Voor de activiteiten zijn, op basis van de “opzet voor een programmaplan” de volgende bedragen begroot: Deze activiteiten worden met betrekking tot de activiteiten van saMBO-ICT per jaar begroot op:

Kostenindicatie per jaar (gedurende 2013-2015)

Onderwerp	Dagen	Dagtarief	Totaal
Inhuur externe deskundigheid	200	1.400	280.000
Gedetacheerd personeel (uit MBO instellingen)	240	640	153.600
Ontwikkelkosten			80.000
Overige kosten			30.000
			543.600
Overhead (15%)			81.540
			625.140

Dit betekent dat gedurende looptijd van drie jaar de activiteiten van saMBO-ICT worden begroot op 1.875.420 euro. Op basis van deze plannen heeft OCW een bijdrage toegezegd met de volgende fasering:

- Voorschot 2012: 400.000,-
- Juli 2013: 370.000,- na goedkeuring tussenrapportage/tevens eindrapportage 2012
- Juli 2014: 370.000,- na goedkeuring tussenrapportage
- Juli 2015: 370.000,- na goedkeuring tussenrapportage
- Ca. maart 2016: 365.420,- na goedkeuring eindrapportage inclusief financiële verantwoording

4 Vertrekpunt Q1 2013: thema's en flankerende activiteiten

De negen thema's en twee flankerende activiteiten zijn aan veranderingen onderhevig. In dit hoofdstuk worden zij kort toegelicht en wordt de stand van zaken gegeven zoals deze bestond aan het einde van het eerste kwartaal van 2013. Bij deze stand van zaken wordt aangegeven in welke fase van handeling (beleidsdiscussie, uitwerking of implementatie) het thema zich bevindt. In hoofdstuk 5 worden vervolgens de geplande activiteiten per thema toegelicht.

Via de kwartaalrapportages worden veranderingen in de stand van zaken en de daar eventueel uit voortvloeiende bijstellingen in het programma gecommuniceerd.

4.1 Examinering

Context

Op 29 januari 2010 heeft staatssecretaris Van Bijsterveldt de brief 'Implementatie referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen mbo' naar de colleges van bestuur van onderwijsinstellingen voor mbo gestuurd. Daarin wordt beschreven waarom en hoe de centrale examinering van taal en rekenen in het mbo ingevoerd gaat worden. Het wettelijk kader daarvoor, de 'Wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen', is op 1 augustus 2010 in werking getreden.

Het College voor Examens (CvE) is belast met de uitvoering van de centrale examinering in het beroepsonderwijs zoals geformuleerd in het examenbesluit beroepsopleidingen WEB. Dit betreft de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. De ontwikkeling en invoering van de examens wordt in samenwerking met Cito, OCW, MBO-Raad, AOC Raad en NRTO (voorheen Paepon) en de mbo-instellingen (saMBO-ICT) gedaan.

Stand van zaken

Fase: implementatie

Ontwikkelingen met betrekking tot de centrale examinering zijn behoorlijk concreet. De activiteiten verkeren in een fase waarin de wijze van centrale examinering bij instellingen wordt getoetst. Het CvE heeft voor de invoering van de centrale examinering een implementatieplan opgesteld, te lezen via http://www.cve.nl/item/implementatieplan_coe_taal_en.

De invoering verloopt gefaseerd en wordt in nauwe samenwerking met mbo-instellingen gerealiseerd. Instellingen worden in de gelegenheid gesteld om stapsgewijs ervaring op te doen met de inhoud en de organisatie van de examens. Instellingen kunnen een eerste beeld krijgen van de inhoud van de centrale examens door prototypes, syllabi en voorbeeldexamens. Door de voorbeeldexamens af te nemen volgens eigen planning, krijgt de onderwijsinstelling tevens een indruk wat de organisatie van deze examens vereist van de instelling.

4.2 Kwalificatiestructuur

Context

Mbo-instellingen maken op basis van kwalificatiedossiers hun onderwijsprogramma's. Een kwalificatiedossier bevat een of meerdere kwalificaties rondom een bepaalde beroepengroep en kan tot

net zo veel mbo-diploma's leiden. Alle kwalificaties samen vormen de landelijke kwalificatiestructuur. De stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) is verantwoordelijk voor deze structuur. De minister van OCW heeft op 21 juni 2012 SBB (stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) formeel de opdracht gegeven om de kwalificatiestructuur mbo te herzien. Mbo-instellingen kunnen in studiejaar 2014-2015 met een volledige set van nieuwe kwalificaties starten. De regie op de herziening ligt bij een procesmanagement bestaande uit een vertegenwoordiger van de kenniscentra, een van de mbo-instellingen en een van bureau SBB.

Stand van zaken

Fase: uitwerking/implementatie

De nieuwe kwalificatiedossiers hebben gevolgen voor de inschrijfpositie van studenten, dus ook voor uitwisseling met DUO en de informatiesystemen binnen de instellingen. Daarnaast moeten de effecten beoordeeld worden ten aanzien van definities van indicatoren. Tenslotte zullen wijzigingen in de kwalificatiestructuur leiden tot aanpassingen in onderwijsprogramma's met gevolgen voor grote en kleine aanpassingen in documenten, leerinhoud etc.

In de afgelopen periode zijn door de programmaorganisatie van SBB verschillende analyses uitgevoerd om de impact van de nieuwe kwalificatiedossiers vast te stellen. Op dit moment (april 2013) wordt de daaropvolgende praktijk- en systeemtest voorbereid en uitgevoerd, waarbij saMBO-ICT de systeemtest voor haar rekening neemt. De huidige inschatting is dat de brede invoering in 2014 niet gehaald wordt. De besluitvorming over mogelijke aanpassing van de beoogde planning is nu onderwerp van discussie.

4.3 Onderwijstijd

Context

Onderwijstijd is de wettelijke eis voor scholen om een minimaal aantal contacturen per leerjaar te verzorgen. Onderwijsinstellingen in het mbo moeten nu aan kunnen tonen dat een voltijd student minimaal 850 uur per jaar les krijgt en daarmee zijn/haar onderwijstijd volmaakt. De controle op de naleving van de onderwijstijdnorm is fors en de financiële gevolgen van niet voldoen aan de onderwijstijdnorm kunnen groot zijn. Zowel de Inspectie van het Onderwijs als de instellingsaccountant toetst op onderwijstijd. In het regeerakkoord van oktober 2012 wordt gesproken over het zo effectief mogelijk benutten van kostbare onderwijstijd en de modernisering van de huidige wettelijke onderwijstijdnorm.

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie/uitwerking

Het kabinet wil het verplichte aantal lessen in de beroepsopleidende leerweg verhogen. Het wetsvoorstel Modernisering bekostiging beroepsonderwijs regelt de verhoging van het wettelijk verplichte aantal lessen. Het wetsvoorstel is in februari 2013 met een aantal wijzigingen aangenomen door de Tweede Kamer. Als ook de Eerste Kamer akkoord is gegaan, zal het wetsvoorstel in werking treden. De strekking is dat MBO-instellingen meer uren moeten les geven en minder onderwijstijd besteden aan beroepspraktijkvorming.

De eenjarige opleiding geldt minstens 1000u, waarvan 600u begeleide onderwijstijd (BOT).

Voor een tweejarige opleiding geldt minstens 2000u, waarvan 700u BOT en tenminste 250u BPV. In het eerste jaar minimaal 700u BOT.

Voor een driejarige opleiding geldt minstens 3000u, waarvan tenminste 1800u BOT en ten minste 900u BPV. In het eerste jaar minimaal 700u BOT.

Voor de BBL geldt dat er per jaar tenminste 850u moet worden aangeboden, waarvan ten minste 200u BOT en tenminste 650u BPV.

Deze verandering gaat er voor zorgen dat instellingen hun systemen aan moeten passen t.b.v. de registratie van geplande en gerealiseerde onderwijstijd. Met de flexibilisering, intensivering en vaststelling van de urennorm voor een gehele opleiding in plaats van per studiejaar, wordt de registratie en de vastlegging complexer.

Met het verhogen van het aantal klokuren komen instellingen voor de uitdaging te staan om meer onderwijstijd te programmeren en te realiseren, vaak met dezelfde middelen (aantal bevoegde docenten, beschikbare lokalen, etc.). Het inzetten van ict kan hierbij helpen. Op 30 januari 2013 heeft de minister van OCW wel haar visie gegeven op het wetsvoorstel 'doelmatige leerwegen en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs', waarbij zij heeft aangegeven dat wanneer de kwaliteit van de opleiding goed is er een negatieve afwijking van de urennorm mogelijk kan zijn. Ze houdt daarmee de mogelijkheid open dat er ook op een andere manier aan de zorgplicht voor onderwijstijd kan worden voldaan. Deze uitspraak geeft ruimte om onderwijstijd (middels ict) op een meer innovatieve manier in te vullen. Echter welke innovatieve toepassingen instellingen mogen toepassen moet nog helder worden gemaakt.

4.4 Studieloopbaaninformatie (in-, door-, en uitstroom)

Context

Voor de kwaliteit van onderwijs is het belangrijk dat inzichtelijk is hoe de studievoortgang en doorstroom tussen sectoren is. Dit thema richt zich op de mogelijkheden om de doorstroom van studenten tijdens hun studie te stroomlijnen, deze beter inzichtelijk te krijgen en waar nodig beter te kunnen faciliteren. Het gaat hier met name om de wijze van uitwisselen en toepasbaar maken van gegevens zodat studenten gedurende de looptijd van hun studie beter kunnen worden begeleid, als ook dat informatie over de student (tussen instellingen van verschillende sectoren en arbeidsmarkt) waar mogelijk bruikbaar wordt als sturingsmiddel.

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie/uitwerking

Op dit onderwerp worden relatief veel verschillende vormen van acties voorzien. Daarbij is een grote samenhang te onderkennen met projecten die in SION/Kennisnet verband worden uitgevoerd. Deze projecten zullen in zekere zin leidend zijn voor de activiteiten die saMBO-ICT al ontplooit, dan wel kan ontplooiën. In het bijzonder het project 'In- en uitschrijven' en het project 'Doorstroommonitor'.

In het project In- en uitschrijven is door middel van diverse pilots een streefbeeld in- en uitschrijven voor de onderwijssector, en een Proof of Concept Digitaal inschrijven MBO opgeleverd. Per medio april 2013 worden de systemen van de instellingen aangepast. Hiernaast speelt nog een tweetal andere activiteiten, te weten (a) Digitaal ondertekenen OOK en (b) de werkgroep overdracht VO-MBO. Echter, het operationaliseren van de services bij/van DUO heeft vertraging opgelopen.

In het project Doorstroommonitor wordt een onderwijsbreed gedragen afspraak over doorstroominformatie opgesteld. Hierin komen de gegevens te staan die door de onderwijsraden en -instellingen overeengekomen en gewenst zijn in doorstroomrapportages.

Het bleek niet mogelijk om per 2013 toekomstvastе doorstroomvoorzieningen voor alle sectoren beschikbaar te krijgen, omdat de uitvoering hiervan complex bleek. Daarom is de keuze gemaakt om reeds diverse doorstroomgegevens beschikbaar te stellen voor het veld, maar dit nog niet in een toekomstvastе dienstverlening te realiseren.

Ook zijn voor de overgangen 'onderwijs naar werk' en 'onderwijs naar speciaal onderwijs' de mogelijkheden onderzocht. En is een brede analyse uitgevoerd om juridische, technische en bestuurlijke randvoorwaarden in kaart te brengen.

Op dit moment worden in de informatiekamer de juridische obstakels besproken die de uitwisseling van gegevens tussen instellingen en sectoren bemoeilijken.

Juni 2013 komt een publicatie uit genaamd "Big Data, van hype naar actie", waarin de mogelijkheden worden beschreven van het gebruik van Big Data in de onderwijssector. In deze publicatie zitten aangrijpingspunten en voorbeelden die een bijdrage (kunnen) leveren aan het doel van het thema studievoortgang en -informatie.

4.5 Bekostigingsinformatie

Context

In het actieplan Focus op Vakmanschap van de Minister van OCW staan enkele aanpassingen opgenomen die de bekostiging van instellingen moderniseren. Het gaat hier met name om twee zaken:

- **Prestatiebox:** In plaats van diverse aparte regelingen voor specifieke doelen wordt, naast de reguliere lumpsum voor de instellingen, een prestatiebox ingevoerd om individuele resultaatafspraken met instellingen te kunnen maken. Deze afspraken gaan onder andere over voortijdig schoolverlaten en tevredenheid bedrijfsleven.
- **Cascademodel:** Studenten die voor het eerst ingeschreven zijn wegen zwaarder mee dan studenten die al een jaar langer ingeschreven zijn, die weer zwaarder wegen dan studenten die al drie jaar lang zijn ingeschreven.

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie/uitwerking

De voorziene projecten vloeien voort uit veranderingen in de bekostiging en leiden tot consequenties in met name de informatie-uitwisseling tussen instellingen en BRON (DUO). Met name de bekostigingsinformatie per student is relevant gelet op het in kaart krijgen van de verblijfsduur in het kader van het cascademodel. Daarnaast is echter ook de begeleidingshistorie van de student relevant, gelet op mogelijk uitvallen dan wel voortgang van studie. Voor het voeren van de discussie over de toepasbaarheid van beide typen informatie is meer concretisering nodig.

Specifiek wordt nu bij SION gekeken naar de mogelijkheden gelet op informatieoverdracht die plaatsvindt binnen OSO (de overstapservice in PO/VO).

4.6 Benchmark / MBO Transparant

Context

Instellingen wensen een plek waar de huidige instellingsgegevens worden gepubliceerd, maar meer dan enkel de gegevens die nu door de Onderwijsinspectie in de instellingsprofielen worden getoond. Daarbij is

het belangrijk dat de instellingen zelf hun eigen “verhaal” bij de cijfers kunnen leveren en dat de publicatieomgeving ruimte geeft aan de context van het MBO-veld. In het VO (Vensters voor Verantwoording) is daar al ervaring mee, maar de huidige opzet van de horizontale verantwoording blijkt niet passend te zijn voor het MBO. Daarom wordt uitgezocht welke mogelijkheden er zijn voor een eigen invulling van de verantwoording, daarbij gebruik makend van de ervaringen en waar mogelijk (her)gebruik van technische bouwblokken.

Stand van zaken

Fase: uitwerking

Vanuit de MBO-raad en de AOC-raad is een experiment opgestart waarin op basis van bestaande indicatoren een voorbeeld wordt ontwikkeld voor horizontale verantwoording. Hiermee wordt inzicht verkregen in de wijze waarop benchmarking en horizontale verantwoording voor ROC's, AOC's en vakinstellingen vormgegeven kan worden. Daarbij is gebruik gemaakt van de expertise en ervaring van Schoolinfo.

SION en Kennisnet dragen bij aan het hergebruik van bestaande kennis en instrumentarium uit andere sectoren, zodat eind 2013 een horizontale verantwoordingsomgeving bestaat. Daarbij wordt breder in het onderwijs gekeken naar het vraagstuk rondom horizontaal verantwoorden, waarbij succesvolle ervaringen worden gedeeld. Het doel hiervan is om de sectoren zelf in positie te brengen om resultaten van de onderwijsinstellingen te delen met de buitenwereld. Tevens is het doel hiervan ook besturen en managementteams meer benchmark gegevens te bieden om de instellingen te kunnen sturen op kwaliteit.

4.7 Macrodoelmatigheid

Context

Het kabinet neemt maatregelen om een arbeidsmarktrelevant, doelmatig en toegankelijk aanbod van mbo-opleidingen te versterken. Er komt daarom op landelijk niveau sturing op het aanbod van mbo-opleidingen. Mbo-instellingen moeten keuzes maken in het aanbieden van hun opleidingen. Demografische ontwikkelingen, veranderende leerlingenstromen en een krappere macrobudget maken dat juiste afweging in aanbod van opleidingen moeten worden gemaakt gelet op de mogelijk gevolgen voor de financiën en de te leveren kwaliteit. Tevens moeten MBO-instellingen ook keuzes maken om de aansluiting met de arbeidsmarkt te verbeteren. De arbeidsmarkt is kritischer geworden over de aansluiting tussen wat mbo-instellingen aan opgeleiden afleveren en wat de regionale arbeidsmarkt vraagt.

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie

De discussie omtrent macrodoelmatigheid bevindt zich nog sterk in een beleidsmatige sfeer. De discussies lopen nog en de daarbij betrokken partijen, hun precieze rol en activiteiten moeten nog helderder worden. Hierdoor is het bepalen van consequenties voor informatievoorziening en ICT lastig.

Op 20 februari 2013 heeft SBB aan de Minister van OCW een brief gestuurd met daarin een advies “werkwijze doelmatigheid”. De betekenis van deze brief in relatie tot de uitvoering van het actieplan Focus op Vakmanschap en de consequenties voor informatie en systemen bij instellingen wordt op dit moment uitgezocht.

4.8 Professionalisering

Context

Om onderwijsdoelstellingen te behalen zijn goede en professionele docenten nodig. Op 22 november 2011 tekenden OCW en MBO-Raad een bestuursakkoord voor verdere professionalisering van de medewerkers in het MBO. Het actieplan benadrukt de noodzaak voor goede docenten ook en geeft aan dat het noodzakelijk is om docenten “in positie te brengen en op resultaat aan te spreken”. Hierbij past de verplichting tot na- en bijscholing en de inrichting van een lerarenregister. Docenten zullen daarmee hun professionaliteit verder moeten ontwikkelen.

In het MBO is daarnaast reeds een Professioneel Statuut afgesloten door werkgevers en werknemers. Daarmee lopen zij vooruit op de invoering van het wetsvoorstel Versterking positie leraren.

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie/uitwerking

Voortbouwend op het Professioneel Statuut, het actieplan Focus op Vakmanschap en het actieplan Leraar 2020 is vastgelegd hoe de professionalisering in de periode 2012 – 2015 wordt gerealiseerd. Het beoordelingsteam Professionalisering van MBO15 heeft de startplannen, in het kader van het bestuursakkoord Professionalisering, beoordeeld. In een addendum van november 2012 is vervolgens een aanvullend ambitiekader beschreven:

- Professionalisering bestuur en vergroten professionele cultuur
- Vergroten kwaliteitsontwikkeling onderwijsteams, met aandacht voor instructeurs
- Versterking onderwijskundig leiderschap management

Gelet op het uitgangspunt van informatie en systemen ontstaan twee vragen. Ten eerste, op welke wijze zijn de systemen binnen instellingen geschikt voor het registreren maar ook sturen op professionalisering van docenten? En ten tweede, op welke wijze gaan scholen in het kader van professionalisering om met de ict-bekwaamheid van docenten en hoe kunnen ze daar op sturen? Beide vragen bevinden zich in het MBO-veld in een beleidsmatige discussie, hebben de aandacht van Kennisnet, maar dienen verder uitgewerkt te worden.

4.9 Bedrijfsvoering

Het thema bedrijfsvoering is toegevoegd om de randvoorwaardelijke voorzieningen ten behoeve van een stabiele bedrijfsvoering mee te nemen in de uit te voeren acties van dit programma. Gedurende de looptijd van dit programma zal periodiek worden gezien welke randvoorwaardelijke bedrijfsvoeringcomponenten aandacht vereisen.

Context

De gevolgen van het actieplan Focus op Vakmanschap voor informatie en systemen binnen instellingen hangen nauw samen met de gegevens per instelling docent of student. Bij een groeiende digitalisering van processen en ondersteunende diensten is het thema van identiteitsmanagement (identificatie, authenticatie en autorisatie) van groot belang.

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie/uitwerking

In 2012 heeft SION een project opgestart rondom identiteitsmanagement. In een verkennend onderzoek (aan de hand van casussen uit de onderwijspraktijk) is een aantal diensten op gebied van identificatie, authenticatie en autorisatie onderzocht. In 2013 worden verdere stappen gezet om het managen van de drie genoemde identiteiten goed in te richten, en daarmee andere processen in de gegevenshuishouding te kunnen verbeteren. Daarbij wordt afgestemd met landelijke ontwikkelingen zoals eHerkenning, digiD, etc. Samen met Kennisnet worden instrumenten en een publicatie ontwikkeld ten behoeve van stuurinformatie voor teammanagers/leiders binnen de instellingen. Dit programma "Basis op orde" wordt uitgevoerd met enkele instellingen. Vaak hebben teammanagers andere, meet tactische indicatoren nodig dat op het niveau van de instelling.

4.10 Flankerende activiteiten

4.10.1 Bewustwording instellingen

Context

Het actieplan Focus op Vakmanschap kent een breed scala aan implicaties voor beleid en logischerwijs daarmee ook voor de informatie en systemen. De consequenties van het actieplan op de informatievoorziening van MBO-instellingen zijn op dit moment echter nog niet allemaal helder. De vraag daarbij is tevens of er binnen de instellingen voldoende aandacht bestaat voor de informatie en systeemaspecten van het actieplan. Hebben de programmamanagers in hun programma's deze aspecten wel opgenomen en/of zijn de informatiemanager binnen de instellingen hierover wel in voldoende mate in gesprek met hun organisatie?

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie/uitwerking

Reguliere gesprekken van saMBO-ICT in het veld geven het beeld dat binnen instellingen op verscheidene wijzen aandacht wordt besteed aan het actieplan en er niet altijd aandacht is voor de consequenties op de eigen informatievoorziening. Dit kan zich enerzijds uiten in een afgebakend programma met programmaleider en concrete resultaten tot anderzijds onduidelijkheid over de wijze waarop de instelling de realisatie van het actieplan beoogd te realiseren.

De totstandkoming van het programma en de sturing er op zijn in ieder geval gebaat bij een helder geformuleerde vraag vanuit de instellingen.

4.10.2 Leveranciers

Context

De implicaties van het actieplan Focus op Vakmanschap op de informatie en systemen van instellingen kent vele aspecten. Leveranciers van deze systemen moeten aanpassingen doorvoeren om de gevolgen van het actieplan uit te kunnen voeren. De wijze waarop dat gebeurt of de consequenties die dat heeft voor de instellingen, kunnen mogelijk voor extra lasten zorgen in het MBO-veld. Het is zaak om met de leveranciers waar nodig en mogelijk, tot acties te komen om de impact op het MBO-veld te minimaliseren dan wel te stroomlijnen.

Stand van zaken

Fase: beleidsdiscussie/uitwerking

Leveranciers hebben aangegeven dat het doorvoeren van de wijzigingen voortkomend uit het actieplan op een majeure impact kan hebben hun systemen. Zowel qua complexiteit als qua budget. Zij hebben aangegeven graag zo vroeg mogelijk geïnformeerd en betrokken te worden.

Hoe eerder er zicht ontstaat op de benodigde aanpassingen op de gebruikte systemen, des te eerder wordt ook duidelijk hoeveel middelen (tijd en geld) van leveranciers en instellingen opgeofferd moeten worden om de gevolgen van de maatregelen uit FoV ook op het gebied van informatie en systemen, adequaat te implementeren.

5 Activiteiten per thema 2013

Hieronder worden de verschillende activiteiten per thema beschreven. Deze zijn geprioriteerd in afstemming met lopende initiatieven in het veld. Soms is helder welke rol saMBO-ICT op zich kan nemen en wordt deze uitvoerig beschreven. Op andere elementen is het soms nog onhelder welke rol saMBO-ICT kan spelen en wordt dit kort toegelicht. Aanpassing wanneer nodig ivm diverse wetgevingstrajecten

5.1 Examinering

Doel

Borgen dat verplichte centrale examinering van Nederlands, rekenen en Engels soepel in wordt gevoerd bij instellingen.

Doelstelling actieplan: Meer onderwijstijd, betere examens en professionele docenten

Inzet saMBO-ICT

De activiteiten van het CvE bevinden zich in een tweede periode van pilotexamens. Middels deze pilots en met behulp van de ervaringen vanuit de onderwijsinstellingen worden de consequenties van de invoering helder gemaakt en waar nodig de werkwijze verbeterd.

saMBO-ICT ziet voor zichzelf een rol weggelegd in het verbinden van alle opgedane kennis tijdens deze pilots en wil de opgedane lessons learned m.b.t. benodigde aanpassingen van de examenlogistiek (en wellicht uitwisselen examencapaciteit en/of opvang bij calamiteiten) gaan delen tussen de instellingen. Daarnaast zijn er gesprekken geweest met CvE over de wijze van automatische teruglevering van de resultaten aan de systemen van instellingen. Om de verwerking zo efficiënt en digitaal mogelijk te laten verlopen. Uitgezocht zal worden of dit haalbaar en wenselijk is, en welke standaarden daar voor nodig zijn. Met het gebruik van Facet als omgeving ontstaat er mogelijk een kans om deze als centrale omgeving voor de mbo-instellingen te gebruiken om in de toekomst eenvoudig meer examens digitaal af te gaan nemen. En tevens biedt het mogelijk een optie tot digitaal oefenen of diagnostisch toetsen voor de didactische aanpak. Een haalbaarheidstudie zal worden uitgevoerd.

De volgende activiteiten worden daartoe ondernomen:

1. Lessons learned delen en handvatten bieden aan instellingen voor mogelijk benodigde aanpassingen van hun examenlogistiek
2. Standaarden en stappenplan uitgewerkt voor aansluiting terug levering op systemen instellingen.
 - Voor nu wordt er van uitgegaan dat de gegevensuitwisseling die benodigd is rond de *uitvoering* van de examinering voldoende is geregeld via het CvE project.
 - Instellingen geven echter ook aan geïnteresseerd te zijn in meer gedetailleerde informatie over de examenresultaten, zodat zij hun opleidingsprogramma kunnen verbeteren.
3. Haalbaarheidstudie voor gebruik Facet om niet-centrale formatieve en summatieve toetsen digitaal af te nemen, digitaal te oefenen of een diagnostisch toetsen als didactische aanpak.
4. Optioneel: hulp en ondersteuning bij de implementatie van Facet (Enterprise Service Bus)

Mijlpalen

1. Q3 2013 – Lessons learned + handvatten gereed
2. Q1 2014 – Standaarden + stappenplan gereed
3. Q3 2013 – Haalbaarheidstudie gebruik Facet gereed

5.2 Kwalificatiestructuur

Doel

Inzichtelijk maken van de gevolgen van de nieuwe kwalificatiedossiers op de processen, systemen en informatievoorziening van MBO-instellingen en borgen dat deze soepel in de onderwijsprogramma's en ICT-systemen van deze instellingen worden ingevoerd.

Doelstelling actieplan: Verminderen kwalificaties en opleidingen

Inzet saMBO-ICT

In de afgelopen periode zijn door de programmaorganisatie van SBB verschillende analyses uitgevoerd om de impact van de nieuwe kwalificatiedossiers vast te stellen. Op dit moment (april 2013) wordt de daaropvolgende praktijk- en systeemtest voorbereid en uitgevoerd, waarbij saMBO-ICT de systeemtest voor haar rekening neemt. Onder deze systeemtest vallen de volgende op te leveren resultaten:

- Afgeronde systeemtest binnen de huidige praktijktest
- Inrichting nieuwe kwalificatiedossier door vertaald naar impact en aanpassingen op PvE en Triple A
- Advisering over impact van noodzakelijke aanpassingen op de applicatie aan instellingen met betrekking tot de invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur

Mijlpalen

1. Q2 2013 – Systeemtest uitgevoerd en impact op systemen bepaald
2. Q3 2013 – Advisering instellingen m.b.t. tot invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur
3. (voorlopig) Q4 2013 – doorvertaling naar mogelijke aanpassingen op PvE en Triple A

5.3 Onderwijstijd

Doel

Borgen dat ruimte wordt gegeven aan de discussie omtrent nieuwe onderwijsconcepten (gebaseerd op controleerbaarheid, effectiviteit en doelmatigheid) waarbij benodigde ondersteunende informatie zo effectief mogelijk wordt ontsloten en benut.

Doelstelling actieplan: Meer onderwijstijd, betere examens en professionele docenten

Inzet saMBO-ICT

De verandering van de invulling van het begrip onderwijstijd gaat er voor zorgen dat instellingen hun systemen aan moeten passen t.b.v. de registratie van onderwijstijd. Met de flexibilisering, intensivering en vaststelling van de urennorm voor een gehele opleiding in plaats van per studiejaar, wordt de registratie en de vastlegging complexer. Daarom start saMBO-ICT in samenwerking met o.a. leveranciers en instellingen in Q2 van 2013 met een vooronderzoek naar de mogelijkheid en impact van een early warning system in het kader van de registratie en verantwoording onderwijstijd. Hiervoor zal een simulatie worden uitgevoerd om te kijken naar (a) of in de nieuwe opleidingsplannen is voldaan aan de nieuwe wettelijke eisen en (b) of de instelling op koers ligt als het gaat om de feitelijke gerealiseerde onderwijstijd i.r.t. de opleidingsplannen. Ten aanzien van (a) en (b) geldt dat ook aan inbedding van het gebruik van het early warningsysteem in de besturingsprocessen van de scholen aandacht zal worden geschonken, immers systeem en processen bepalen het feitelijke 'in control' zijn van de scholen.

Met betrekking tot de mogelijkheden om op een meer innovatieve wijze invulling te geven aan het begrip onderwijstijd zal saMBO-ICT in samenwerking met Kennisnet werken aan de realisatie van een Adviespunt Onderwijstijd. Dit adviespunt biedt instellingen de kans om advies te vragen over mogelijke oplossingen om

onderwijstijd met behulp van ict als begrip anders in te vullen en toch binnen de wettelijk kaders te blijven. Welke innovatieve en inspirerende mogelijkheden zijn er en onder welke condities leveren zij een bijdrage aan kwalitatief goed onderwijs?

Tevens zal saMBO-ICT zich blijven inzetten om de binnen de kaders van FoV bestaande ontwikkelingen waar mogelijk te beïnvloeden, door deze te voorzien van casuïstiek uit het MBO-veld.

Mijlpalen

1. Q3 2013 – vooronderzoek/simulatie early warning system
2. Q2-3 2013 – inrichten adviespunt onderwijstijd
3. Lopend – Bijdrage aan discussie onderwijstijd (o.a. inbreng casuïstiek)

5.4 Studieloopbaaninformatie (in-, door-, en uitstroom)

Doel

Ondersteunen van ontwikkelingen die de studievoortgang en gebruik van studie-informatie stimuleren.

Doelstelling actieplan: Meer onderwijstijd, betere examens en professionele docenten

Inzet saMBO-ICT

Onder dit thema ligt de focus nu met name op het project in- en uitschrijven en het project doorstroommonitor. Voor het eerste project hebben de Gebruikersgroepen een stimuleringsbedrag gekregen om aan de systeemkant het digitaal aanmelden en inschrijven te realiseren. Daarbij zijn wel drie voorwaarden gesteld, namelijk 1) tijdige aansluiting BRON, 2) Digitaal tekenen OOK en 3) Plan van aanpak besteding tegemoetkoming. Tevens zal saMBO-ICT de voortgang en discussie m.b.t. het project in- en uitschrijven van SION ondersteunen waar mogelijk. Een goed voorbeeld hierbij is het inbrengen van de mogelijkheid van datamining (met risicoprofielen). Zodat bij inschrijving een risicoprofiel vertaald kan worden in een gerichte aanpak per student.

Voor het project de doorstroommonitor is saMBO-ICT aangehaakt en zal zij waar nodig en mogelijk een bijdrage leveren aan de discussie over voortgang en uitwerking. Met name op het huidig moment nu er sprake is van een discussie m.b.t. de juridische aspecten van de uitwisseling van gegevens tussen instellingen en tussen sectoren.

Vanuit de publicatie (verwacht juni 2013) "Big Data, van hype naar actie" zullen pilotprojecten worden opgestart om het gebruik van Big Data in relatie tot studievoortgang en –informatie te vergroten en verbeteren.

Mijlpalen

1. Q1 2013 – stimuleringsmaatregel uitgezet voor gebruikersgroepen m.b.t. aanmelden en inschrijven
2. Lopend – Bijdrage aan discussie doorstroommonitor (o.a. uitwisselen gegevens)
3. Q4 2013 – Vervolg pilots Big Data publicatie

5.5 Bekostigingsinformatie

Doel

Bijdragen aan een soepele implementatie van de veranderingen in de bekostiging, die consequenties hebben voor de informatiehuishouding bij instellingen.

Doelstelling actieplan: Besturing, bekostiging en toezicht door de overheid

Inzet saMBO-ICT

De voorziene projecten vloeien voort uit veranderingen in de bekostiging en leiden tot consequenties in met name de informatie-uitwisseling tussen instellingen en BRON (DUO). Het gaat hier o.a. om het terugleveren van bekostigingsgegevens aan instellingen. Daarnaast is ook de begeleidingshistorie van de student relevant, gelet op mogelijk uitvallen dan wel voortgang van studie.

Omdat de impact van de veranderingen in de bekostigingstructuur nog onvoldoende helder is zullen twee typen analyses worden uitgevoerd, namelijk naar bekostigingsinformatie en naar begeleidingsinformatie. In beide analyses zal gekeken worden naar 1) welke informatie is nodig voor instellingen, 2) welke informatie mag en kan worden aangeleverd en 3) wat zijn mogelijke effecten wanneer de informatie wordt gedeeld?

SION kijkt op dit moment specifiek naar de mogelijkheden van informatieoverdracht binnen OSO (overstapservice PO/VO). SaMBO-ICT zal zich op de hoogte blijven stellen van deze voortgang.

Als laatste zal saMBO-ICT de mogelijkheid onderzoeken van een 'model forecasting' waarmee inschattingen mbt het cascademodel mogelijk worden. De eerste vraag zal zijn of er überhaupt voorbeelden zijn die aantonen dat forecasting met een dergelijk doel mogelijk is.

Bijdragen aan DUO projecten waar mogelijk en wenselijk door inbreng vanuit de instellingen te bewerkstelligen.

Mijlpalen

1. Q3 2013 – Analyse bekostigingsinformatie
2. Q3 2013 – Analyse begeleidingsinformatie
3. Q4 2013 – Vooronderzoek model forecasting
4. Vanaf Q2 2013 – Ondersteuning aan DUO projecten bewerkstelligen.

5.6 Benchmark / MBO Transparant

Doel

Bijdrage leveren aan realisatie van voorziening van horizontale verantwoording zodat MBO-instellingen publieke verantwoording kunnen afleggen over het gevoerde onderwijsbeleid en over behaalde prestaties.

Doelstelling actieplan: 1) Besturing en bedrijfsvoering door de instelling en 2) Besturing, bekostiging en toezicht door de overheid

Inzet saMBO-ICT

Het project horizontaal verantwoord van SION is reeds gestart en heeft als tijdsplan een einde in augustus 2013. Dhr. Jan Bartling (saMBO-ICT) zal daarin optreden als voorzitter en aanspreekpunt van de kerngroep.

Tevens is een medewerker van saMBO-ICT voorzien als lid van het projectteam met een verantwoordelijkheid voor "vertegenwoordigen instellingen, leveren input, afstemming resultaten".

Vanuit deze zal saMBO-ICT betrokken zijn bij het uitwerken van de uitgangspunten en de realisatie van de voorziening en zo bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van dit thema.

Mijlpalen

1. Q3 2013 – bijdrage aan realisatie
2. (optioneel) de realisatie van de benodigde services en ondersteuning bij implementatie

5.7 Macrodoelmatigheid

Doel

Het creëren van oplossingen die bijdragen aan het beschikbaar maken van informatie ten behoeve van discussie omtrent (macro)doelmatigheid. Tevens aansluiten bij de acties van OCW ten behoeve van de ondersteuning van instellingen en regio's.

Doelstelling actieplan: Verminderen kwalificaties en opleidingen

Inzet saMBO-ICT

Een terugkerend probleem voor instellingen is het efficiënt boven tafel krijgen van de juiste informatie over de externe en interne ontwikkelingen. Zonder deze stuurinformatie is het immers niet mogelijk om in het kader van macrodoelmatigheid portfolio's te beoordelen en verbeteracties te benoemen. Er zijn vele interne (o.a. informatie uit de bestaande Deelnemer-, Financiële en Personele Administraties) en externe (o.a. demografie, arbeidsmarktontwikkelingen, het aanbod van andere opleidingen in de regio) gegevensbronnen beschikbaar, maar het gericht beoordelen, verzamelen en bewerken voor de portfolioanalyse vraagt relatief veel inspanningen. Daarom start saMBO-ICT een vooronderzoek naar de mogelijkheden om op een eenduidige en eenvoudige manier gegevens te verzamelen ter ondersteuning van het instellingsbeleid op het gebied van (macro)doelmatigheid.

Mijlpalen

1. Q3 2013 – Vooronderzoek verzamelen gegevens tbv instellingsbeleid op het gebied van (macro)doelmatigheid

5.8 Professionalisering

Doel

Het creëren van oplossingen die bijdragen aan het verder professionaliseren van docenten in het MBO.

Doelstelling actieplan: Meer onderwijstijd, betere examens en professionele docenten

Inzet saMBO-ICT

Gelet op het uitgangspunt van informatie en systemen ontstaan twee vragen. Ten eerste, op welke wijze zijn de systemen binnen instellingen geschikt voor het registreren maar ook sturen op professionalisering van docenten? En ten tweede, op welke wijze gaan scholen in het kader van professionalisering om met de ict-bekwaamheid van docenten en hoe kunnen ze daar op sturen? Beide vragen bevinden zich in het MBO-veld in een beleidsmatige discussie, hebben de aandacht van Kennisnet, maar dienen verder uitgewerkt te worden.

Om te bepalen in welke mate systemen ondersteuning kunnen verlenen in het inzichtelijk maken van gegevens ten behoeve van sturen op professionalisering, wordt een kort verkennend onderzoek gestart. Om instellingen te ondersteunen in de ict-bekwaamheid van docenten zal saMBO-ICT inventariseren bij instellingen welke specifieke vragen er bij hen leven gelet op dit onderwerp. En zal saMBO-ICT voorafgaand aan mogelijke acties afstemmen met Kennisnet en waar mogelijk en nodig gezamenlijk optrekken in de uitvoering hiervan.

Mijlpalen

1. Q4 2013 – verkennend onderzoek mogelijkheden systemen ter ondersteuning professionalisering
2. Q3 2013 – inventarisatie behoefte bij instellingen m.b.t. ict-bekwaamheid docenten.

5.9 Bedrijfsvoering

Doel

Bijdragen aan de ontwikkeling van randvoorwaardelijke elementen in de bedrijfsvoering van instellingen om de overige doelstellingen van het programmaplan te laten slagen.

Doelstelling actieplan: geen directe koppeling met doelstellingen actieplan, wel borgen noodzakelijke randvoorwaarde

Inzet saMBO-ICT

Identiteitsmanagement is een belangrijke voorwaarde om de kwaliteit van de groeiende digitalisering van processen en ondersteunende diensten te kunnen borgen. Op dit moment trekt SION deze vraag (die voor alle sectoren geldt) en zal saMBO-ICT voorlopig input leveren met betrekking tot ervaringen en kennis in het MBO-veld. In een later stadium zal bepaald worden of saMBO-ICT eigen activiteiten gaat uitzetten die bijdragen aan het thema identiteitsmanagement in het MBO-veld.

Mijlpalen

1. Lopend – ontwikkelingen bij houden en waar mogelijk bijdragen aan SION-project identiteitsmanagement
2. Vervolg op het project “Basis op orde” ten behoeve van teaminformatie

5.10 Flankerende activiteiten

Beide hier onder genoemde activiteiten starten in Q2 van 2013, maar het is de bedoeling dat vanuit deze flankerende activiteiten (vanuit instellingen en vanuit gebruikersgroepen/leveranciers) vraagsturing zal plaatsvinden op alle hiervoor genoemde thema's.

5.10.1 Bewustwording instellingen

Doel

Consequenties van FoV op de informatievoorziening van MBO-instellingen inzichtelijk maken en de bewustwording mbt deze consequenties bij instellingen vergroten.

Inzet saMBO-ICT

Om de instellingen te helpen bij het in beeld krijgen van de benodigde inspanningen start saMBO-ICT per maart 2013 met de uitvoering van een impactanalyse (op hoofdlijnen) en een bewustwordingscampagne naar instellingen. Deze activiteit is ook belangrijk om de vraagsturing vanuit de instellingen ten aanzien van dit programma te bewerkstelligen.

Zo wordt een instrument opgeleverd om binnen de instellingen de bewustwording te creëren dat bij de (beleids)ontwikkeling rond het actieplan Focus op Vakmanschap, ook de consequenties voor de Informatievoorziening en de Informatiesystemen vroegtijdig betrokken worden.

Voor de impactanalyse wordt een plot ontwikkeld van de informatievoorziening consequenties van het actieplan op de Triple A-architectuur. Dit geeft een eerste inzicht voor de instellingen. Tevens wordt een vragenlijst opgesteld die de instelling specifieke consequenties van het actieplan in beeld brengt. De combinatie van deze twee elementen vormt een instrument waarmee de instellingen zelf een impactanalyse kunnen uitvoeren.

Voor de bewustwordingscampagne wordt een voorziening ontwikkeld voor het delen van kennis en ervaring. Daarin worden de inzichten uit de ontwikkelde impactanalyse en de gesprekken in het veld verwerkt. In deze voorziening is aandacht voor de perspectieven van programmamanagers, bestuurders en informatiemanagers, zodat deze voor al deze relevante doelgroepen bruikbare inzichten biedt.

Mijlpalen

1. Q2 2013 – Ontwikkelen instrument impactanalyse FoV
2. Q2 2013 – Opstellen van een voorziening bewustwording

5.10.2 Leveranciers

Doel

Consequenties van FoV op de (KRD-)systemen van leveranciers inzichtelijk maken en eventuele consequenties voor instellingen bepalen.

Inzet saMBO-ICT

Er wordt medio juni een bijeenkomst gehouden waarin de gebruikersgroepen en de belangrijkste leveranciers een eerste verkenning zullen doen van de thans bekende maatregelen uit FoV en de gevolgen voor de systemen. Als eerste komt hiertoe de impactanalyse (uitkomsten van de systeemtest, zie 5.2) aan de orde. Beoogd resultaat is een toegenomen gedeeld inzicht in de benodigde inspanningen om tot aangepaste en heringerichte systemen te komen en de daarbij behorende doorlooptijd. Dit inzicht is belangrijk, omdat de leveranciers veelal contractueel gehouden zijn om wettelijke wijzigingen voor de klanten (kosteloos) door te voeren, terwijl zij pas in een heel laat stadium de formele informatie krijgen. Het functioneren van de keten/het netwerk wetgever – uitvoeringsinstantie – scholen – leveranciers blijkt tot dusver een delicaat samenspel dat verbetering behoeft. Eerder genoemde regiegroep heeft dit thema voor zichzelf ook geagendeerd.

In genoemde bijeenkomst komt tevens de uitkomst van een Expert-Impact-Analyse aan de orde. In deze analyse zijn de maatregelen uit FoV geplot op het procesmodel Triple-A. Beoogd resultaat is een verdere aanscherping van deze analyse, zodat deze ook kan bijdragen aan de nadere invulling van en prioritering binnen het programma iFoV.

Mijlpalen

1. Q2 2013 – bijeenkomst leveranciers, eerste verkenning
2. Vanaf Q3 2013 vervolgsessies, mede te bepalen aan de hand van de ervaringen en afspraken uit de onder 1 bedoelde bijeenkomst.

5.11 Planning 2013

Planning	2013												2014			
	Maand	Q1			Q2			Q3			Q4			Q1		
	Week	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt
Examinering																
1. Lessons learned + handvatten gereed																
2. Standaarden + stappenplan gereed																
3. Haalbaarheidstudie gebruik Facet gereed																
Kwalificatiestructuur																
1. Systeemtest uitgevoerd en impact op systemen bepaald																
2. Advisering instellingen m.b.t. tot invoering van de nieuwe																
3. Doorvertaling naar mogelijke aanpassingen op PvE en																
Onderwijstijd																
1. Vooronderzoek/simulatie early warning system																
2. Adviespunt onderwijstijd																
3. Bijdrage aan discussie onderwijstijd (o.a. inbreng																
Studievoortgang en -informatie																
1. Stimuleringsmaatregel uitgezet voor gebruikersgroepen																
2. Bijdrage aan discussie doorstroommonitor (o.a.																
3. Vervolg pilots Big Data publicatie																
Bekostigingsinformatie																
1. Analyse bekostigingsinformatie																
2. Analyse begeleidingsinformatie																
3. Vooronderzoek model forecasting																
Benchmark / MBO Transparant																
1. Bijdrage aan realisatie																
2. Realisatie van de benodigde services en ondersteuning bij																
Macrodoelmatigheid																
1. Vooronderzoek verzamelen gegevens tbv instellingsbeleid																
Professionalisering																
1. Verkennend onderzoek mogelijkheden systemen ter																
2. Inventarisatie behoefte bij instellingen m.b.t. ict-																
Bedrijfsvoering																
1. Ontwikkelingen bij houden en waar mogelijk bijdragen																
Bewustwording																
1. Ontwikkelen instrument impactanalyse FoV																
2. Opstellen van een voorziening bewustwording																
Leveranciers																
1. Bijeenkomst leveranciers, eerste verkenning																

Bijlagen

1. Visueel overzicht landschap